Spis treści

Wykaz skrótów i skrótowców 7

Rozdział I. Trybunał Konstytucyjny – skład i kompetencje 9
1. Skład Trybunału Konstytucyjnego 9
2. Podstawy prawne funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego 10
3. Hierarchiczna kontrola norm 10
   3.1. Zakres i kryteria kontroli 10
   3.2. Rodzaje kontroli 11
   3.3. Zasady orzekania 12
4. Pozostałe kompetencje 14

Rozdział II. Orzeczenia z 2014 roku istotne dla porządku konstytucyjnego 15
1. Wybrane konstytucyjne wolności i prawa oraz ich ograniczenia 15
   1.1. Konkretyzacja treści konstytucyjnych wolności i praw 15
   1.2. Granice konstytucyjnych wolności i praw 23
   1.3. Zasady ograniczania konstytucyjnych wolności i praw 24
2. Proceduralne instrumenty ochrony wolności i praw 27
3. Obowiązki konstytucyjne oraz odpowiedzialność za naruszenie prawa 28
   3.1. Granice władztwa daninowego 28
   3.2. Zasady kształtowania odpowiedzialności karnej i administracyjnej 29
4. Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego 31
5. Stanowienie prawa 32
   5.1. Adekwatność środków legislacyjnych 32
   5.2. Zasady wydawania aktów podustawowych 33

Rozdział III. Kontrola wstępna skarg konstytucyjnych i wniosków 37
1. Kontrola wstępna skarg konstytucyjnych 37
   1.1. Zakres i przedmiot kontroli wstępnej skarg konstytucyjnych 37
   1.2. Legitymacja do wniesienia skargi konstytucyjnej 39
   1.3. Termin do wniesienia skargi konstytucyjnej 40
   1.4. Wyczerpanie drogi prawnej i uzyskanie orzeczenia o charakterze ostatecznym 40
   1.5. Uznanie przepisu za podstawę prawną rozstrzygnięcia (przedmiot skargi) 41

1.6. Niesamodzielność wzorców kontroli w postępowaniu skargowym 41
1.7. Oczywista bezzasadność skargi konstytucyjnej..... 42
1.8. Brak należytej staranności..... 42
1.9. Zbędność orzekania 43
1.10. Cofnięcie skargi 43
1.11. Zarzuty wymagające rozstrzygnięcia w toku kontroli wstępnej oraz najczęściej ujawniające się problemy konstytucyjne 43
2. Kontrola wstępna wniosków pochodzących od podmiotów, o których mowa w art. 191 ust. 1 pkt 3-5 Konstytucji 44

Rozdział IV. Skutki orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego oraz relacje z prawodawcą i sądami 47
1. Działalność prawodawcza 47
1.1. Oczekiwana reakcja prawodawcy na orzeczenia Trybunału..... 47
1.2. Reakcja parlamentu i innych organów na wyroki Trybunału 54
1.3. Niewykonywanie przez prawodawcę orzeczeń Trybunału i skutki takich praktyk..... 57
2. Rola sądów w kontroli konstytucyjności prawa..... 59
2.1. Pytanie prawne jako środek o charakterze subsydiarnym 59
2.2. Sprawy zainicjowane pytaniami prawnymi rozstrzygnięte w 2014 roku..... 60
2.3. Wpływ sposobu stosowania prawa na kształtowanie się orzecznictwa Trybunału..... 61
2.4. Wykładnia w zgodzie z Konstytucją 62
2.5. Skutki wyroków Trybunału dla organów stosowania prawa – wybrane problemy 63

Rozdział V. Aktywność pozaorzecznicza Trybunału i jego sędziów 69
1. Konferencje naukowe i inne wydarzenia w siedzibie Trybunału..... 69
2. Współpraca międzynarodowa 70
3. Działalność na rzecz popularyzacji orzecznictwa konstytucyjnego 71

Załączniki 75
Załącznik nr 1. Analiza danych statystycznych dotyczących wpływu spraw..... 77
Załącznik nr 2. Analiza danych statystycznych dotyczących spraw zakończonych..... 81
Załącznik nr 3. Wstępna kontrola skarg konstytucyjnych i wniosków..... 96
Załącznik nr 4. Rodzaje rozstrzygnięć zawartych w wyrokach..... 100
Załącznik nr 5. Wzorce kontroli w sprawach zakończonych wyrokiem 102
Załącznik nr 6. Przedmiot kontroli w sprawach zakończonych wyrokiem..... 106

Załącznik nr 7. Przegląd treści sentencji wyroków zapadłych w 2014 r. 116
Załącznik nr 8. Charakterystyka postanowień o umorzeniu postępowania..... 146
Załącznik nr 9. Przegląd zdań odrębnych zgłoszonych do wyroków i postanowień Trybunału Konstytucyjnego wydanych w 2014 r. 154
Załącznik nr 10. Zestawienie wyroków z 2014 r. odraczających termin utraty mocy niekonstytucyjnych przepisów 161
Załącznik nr 11. Zestawienie wyroków i postanowień sygnalizacyjnych wydanych w 2014 r. oczekujących na reakcję prawodawcy..... 167
Załącznik nr 12. Zestawienie zaległych orzeczeń pozostawionych bez odpowiedniej reakcji prawodawcy 169
Załącznik nr 13. Informacja Prezesa Trybunału Konstytucyjnego oraz wystąpienia zaproszonych gości Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego 9 kwietnia 2014 r. 173